

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 70.146/1
van 6 oktober 2021

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘over de
juridische eerstelijnsbijstand’

Op 7 september 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘over de juridische eerstelijnsbijstand’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 30 september 2021. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wouter PAS en Inge VOS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Katrien DIDDEN, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 6 oktober 2021.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt ertoe uitvoering te geven aan titel 3 (“De juridische eerstelijnsbijstand”) van het decreet van 26 april 2019 ‘houdende de justitiehuzen en de juridische eerstelijnsbijstand’.¹

Overeenkomstig artikel 27, § 1, van het decreet van 26 april 2019 is er in elk gerechtelijk arrondissement minstens één commissie voor juridische eerstelijnsbijstand. Het ontwerp regelt het werkgebied, de erkenning, de samenstelling, de werking en de taken van deze commissies (hoofdstuk 2), de subsidiëring, de programmatie en registratie (hoofdstukken 3 en 4) en het toezicht (hoofdstuk 5).

Het ontwerp zal – wat het grondgebied van de Vlaamse Gemeenschap betreft – in de plaats komen van het koninklijk besluit van 20 december 1999 ‘tot bepaling van de nadere regels inzake erkenning van de organisaties voor juridische bijstand, alsook betreffende de samenstelling en de werking van de commissie voor juridische bijstand en tot vaststelling van de objectieve criteria van subsidiëring van de commissies voor juridische bijstand, overeenkomstig de artikelen 508/2, § 3, tweede lid, en 508/4, van het Gerechtelijk Wetboek’, waarvan artikel 47 van het ontwerp de opheffing beoogt.

Het ontwerp en de overeenstemmende decreetsbepalingen zullen in werking treden op 1 januari 2022 (artikelen 51 en 52). Er wordt in een overgangsregeling voorzien waarbij de bestaande commissies voor juridische bijstand van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022 beschouwd zullen worden als erkend conform het te nemen besluit. De organisaties die vanaf 1 januari 2023 erkend willen worden als commissie, moeten uiterlijk op 1 juni 2022 aan de nieuwe erkenningsvoorwaarden voldoen (artikel 48).

RECHTSGROND

3.1. De rechtsgrond voor het ontwerp kan worden gevonden in de in de aanhef onder de rubriek “Rechtsgronden” vermelde bepalingen, onder voorbehoud van het hiernavolgende.

¹ Er werd aan de Raad van State reeds eerder een ontwerp om advies voorgelegd dat beoogde uitvoering te geven aan deze titel: zie adv.RvS. 66.561/1 van 9 oktober 2019 OVER een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘betreffende de juridische eerstelijnsbijstand’.

3.2. De artikelen 4 tot en met 10 van het ontwerp voorzien in een erkenningsregeling voor de commissies. Het decreet van 26 april 2019 bevat ten behoeve van de Vlaamse Regering evenwel geen uitdrukkelijke machtiging om erkenningsvoorwaarden te bepalen en een erkenningsprocedure vast te stellen.

De gemachtigde licht dit als volgt toe:

“Om gesubsidieerd te kunnen worden, moeten commissies voldoen aan de subsidievoorwaarden, vermeld in artikel 39 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand. Zowel de in artikel 39 vastgelegde voorwaarden, als de bepalingen van hoofdstuk 1 van titel 3 van het decreet gelden als subsidievoorwaarden. Om dit subsidiemechanisme in goede banen te leiden, heeft de Vlaamse Regering het opportuun geacht om te werken met erkenningen. Het betreft een mechanisme waarbij verschillende subsidievoorwaarden worden geclusterd en gekoppeld aan een erkenning en enkel erkende commissies worden gesubsidieerd. Dit systeem laat toe dat uiteenlopende subsidievoorwaarden op eenvormige en transparante wijze kunnen worden beoordeeld. De term ‘erkenning’ wordt niet gebruikt in het decreet, maar de voorwaarden die eraan zijn gekoppeld en de gevolgen die eraan worden gegeven, zijn wel vastgelegd in het decreet. Het erkenningsmechanisme is met andere woorden louter een middel om het doel dat de decreetgever voor ogen had, te realiseren. De rechtsgrond voor deze regeling wordt dan ook geboden door de bepalingen waarin deze voorwaarden decretaal zijn verankerd en de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Vlaamse Regering (art. 20 BWHI). Volledigheidshalve, de regeling raakt niet aan de mogelijkheid van organisaties om juridische eerstelijnsadvies te verlenen. Deze mogelijkheid blijft uiteraard onverkort bestaan. Echter, enkel de organisaties die beschikken over een erkenning, kunnen instappen in de subsidieregeling die decretaal is vastgelegd”.

Zoals de gemachtigde aanhaalt, staat de erkenningsregeling in functie van de subsidiëring van de commissies, zodat rechtsgrond kan worden gevonden in de artikelen 27, § 1, 28, § 1, tweede lid, 32, derde lid, 39, § 2, eerste en vierde lid, 39, § 3, tweede lid, 40 en 43, § 2, van het decreet van 26 april 2019, gelezen in samenhang met artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’. Niettemin verdient het, teneinde rechtsonzekerheid te vermijden, aanbeveling dat de decreetgever, zoals gebruikelijk ten aanzien van erkenningsregelingen, daarvoor een uitdrukkelijke rechtsgrond zou creëren.²

3.3. In artikel 22, vierde lid, van het ontwerp worden criteria vastgesteld “voor de bepaling van de kwetsbaarheid van de doelgroepen”. Uit artikel 1, 6°, van het ontwerp blijkt dat deze criteria meteen ook fungeren als richtnorm bij de definitie van “kwetsbare groep”. Het decreet van 26 april 2019 bevat geen uitdrukkelijke machtiging om de kwetsbare groepen te definiëren of dergelijke criteria vast te stellen.

Uit de door de gemachtigde opgestelde rechtsgrondentabel blijkt dat voor de ontworpen bepaling rechtsgrond wordt gezocht in artikel 28, § 1, tweede lid, van het decreet van 26 april 2019, dat de Vlaamse Regering machtigt om regels te bepalen over de wijze waarop de taken, vermeld in het eerste lid, moeten worden ingevuld.

² Zie o.m. adv.RvS 64.666/1 van 11 december 2018 over een ontwerp van besluit dat geleid heeft tot het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 31 januari 2019 ‘betreffende de erkenning van ondernemingen die in het kader van steun voor de economische ontwikkeling van ondernemingen betrokken zijn in de circulaire economie’, opmerking 3.2.

In advies 63.158/VR/3 van 18 mei 2018 over wat later het decreet van 26 april 2019 is geworden, stelde de afdeling Wetgeving omtrent deze mogelijke rechtsgrond wat volgt:

“14. Luidens artikel 23, eerste en tweede lid, van de Grondwet heeft ieder het recht een menswaardig leven te leiden, en waarborgen de wet, het decreet of de ordonnantie daartoe, rekening houdende met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen. Onder de genoemde rechten is het recht op juridische bijstand begrepen (artikel 23, derde lid, 2°, van de Grondwet). De decreetgever is derhalve ook hier gebonden door een legaliteitsbeginsel.

Dat legaliteitsbeginsel staat eraan evenwel niet in de weg dat aan de Koning machtigingen worden verleend, voor zover zij betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan het onderwerp door de bevoegde wetgever is aangegeven³, wat het geval is wanneer het beginsel en het toepassingsgebied van de regeling door hem zijn bepaald en hij de criteria heeft uitgewerkt die bij de toepassing ervan in acht dienen te worden genomen.⁴ Via die machtigingen vermag de uitvoerende macht evenwel niet de onnauwkeurigheid van de door de bevoegde wetgever zelf vastgestelde beginselen op te vangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes te verfijnen.⁵

Het voorstel bevat een aantal delegaties met betrekking tot de juridische eerstelijnsbijstand. Gelet op het zo-even in herinnering gebrachte legaliteitsbeginsel zou de delegatie die is vervat in artikel 30, § 1, tweede lid, van het voorstel, naar luid waarvan de Vlaamse Regering aanvullende taken kan vastleggen voor de commissies voor juridische eerstelijnsbijstand, problematisch kunnen zijn, namelijk zo die aanvullende taken mee het recht op juridische bijstand moeten waarborgen. De inhoud van deze taken zou dan dienen te worden opgenomen in het aan te nemen decreet zelf”.

De bepaling in artikel 28, § 1, tweede lid, van het decreet van 26 april 2019, die thans geredigeerd is als een machtiging om regels te bepalen over “de wijze waarop” de taken moeten worden ingevuld, kan niet fungeren als rechtsgrond voor artikel 22, vierde lid, van het ontwerp.

Gezien het in advies 63.158/VR/3 in herinnering gebrachte legaliteitsbeginsel vervat in artikel 23 van de Grondwet, komt het bepalen van de doelgroepen van het recht op juridische bijstand toe aan de decreetgever. Bijgevolg kunnen de artikelen 1, 6° en 22, vierde lid, van het ontwerp geen doorgang vinden.

3.4. Sommige bepalingen van het ontwerp vinden rechtsgrond in artikelen van het decreet van 26 april 2019 die niet worden vermeld in het eerste lid van de aanhef. Zo vindt artikel 34 van het ontwerp tevens rechtsgrond in artikel 38, § 4, tweede lid, van het decreet. Voor artikel 51 van het ontwerp, dat de inwerkingtreding van een aantal bepalingen van het decreet van 26 april 2019 vaststelt, kan rechtsgrond worden gevonden in artikel 46 van het decreet van

³ Voetnoot 23 uit het geciteerde advies: Zie bijvoorbeeld: GwH 18 december 2008, nr. 182/2008, B.6.3; GwH 5 mei 2009, nr. 73/2009, B.3.3; GwH 9 december 2010, nr. 135/2010, B.15; GwH 22 december 2010, nr. 151/2010, B.4; GwH 28 juni 2012, nr. 84/2012, B.5.2; GwH 31 juli 2013, nr. 110/2013, B.4; GwH 5 maart 2015, nr. 24/2015, B.39; GwH 17 maart 2016, nr. 42/2016, B.8.1; GwH 29 maart 2018, nr. 38/2018, B.13.2.

⁴ Voetnoot 24 uit het geciteerde advies: GwH 18 december 2008, nr. 182/2008, B.6.4.

⁵ Voetnoot 25 uit het geciteerde advies: Vaste rechtspraak, zie o.m. GwH 28 september 2005, nr. 147/2005, B.11.2.

26 april 2019, dat de Vlaamse Regering machtigt om voor iedere bepaling van dit decreet de datum van inwerkingtreding te bepalen.

Ook van de betrokken decretale bepalingen dient alsnog melding te worden gemaakt in het tweede lid van de aanhef van het ontwerp.

VORMVEREISTEN

4. Het ontwerp bevat meerdere bepalingen die op de verwerking van persoonsgegevens betrekking hebben.

Uit de toelichting van de gemachtigde blijkt dat de ontworpen regeling niet voor advies is voorgelegd aan de federale Gegevensbeschermingsautoriteit, maar enkel aan de Vlaamse Toezichtcommissie.

In advies 61.267/2/AV van 27 juni 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 3 december 2017 ‘tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit’,⁶ heeft de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving uiteengezet dat noch de algemene verordening gegevensbescherming (AVG),⁷ noch de bevoegdheidsverdelende regels eraan in de weg staan dat in eenzelfde lidstaat meerdere toezichthoudende autoriteiten worden opgericht. In dat advies wordt gesteld dat de gemeenschappen en gewesten autoriteiten kunnen oprichten die toezicht houden op de naleving van de “specifieke” regels die de deelstaten ter uitvoering van de AVG hebben vastgesteld inzake de verwerking van persoonsgegevens in het kader van activiteiten die onder hun bevoegdheid vallen.⁸ Het verlenen van de bevoegdheid aan die autoriteiten om adviezen te geven, teneinde te voldoen aan de verplichting die voortvloeit uit de verordeningsbepalingen, valt daar ook onder.

Zoals echter eveneens in het voormelde advies is uiteengezet, is het de Gegevensbeschermingsautoriteit, opgericht bij de wet van 3 december 2017, die belast is met het toezicht op de naleving van de “algemene” regels inzake de verwerking van persoonsgegevens, met inbegrip van de algemene regels die de federale overheid ter uitvoering van de AVG heeft vastgesteld.⁹ Daaronder valt ook de bevoegdheid om, wat die regels betreft, advies te geven teneinde te voldoen aan de voormelde adviesverplichting.

De conclusie is dan ook dat het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit alsnog moet worden ingewonnen.

⁶ *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 103-132.

⁷ Zie immers artikel 51, lid 1, van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG’ (AVG).

⁸ *Ibid.*, 115 (opmerking 7.1).

⁹ *Ibid.*, 106-115 (opmerkingen 1 tot 6) en 117 (opmerking 3).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

5. De rubriek “rechtsgronden” dient te worden aangevuld met een verwijzing naar de artikelen 38, § 4, tweede lid, en 46 van het decreet van 26 april 2019.

Artikel 1, 1°

6. Artikel 2, eerste lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 ‘tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap 'Agentschap Justitie en Handhaving’¹⁰ is nog niet in werking getreden. Het besluit dat thans in ontwerpvorm voorligt, kan niet in werking treden vóór de inwerkingtreding van dat artikel.

Artikel 2

7. Artikel 2 van het ontwerp bepaalt dat, met behoud van andersluidende bepalingen in het ontworpen besluit, alle mededelingen worden gedaan via e-mail.

De keuze voor e-mail als communicatiekanaal is niet zonder risico, aangezien er bij e-mail geen bewijs door derden van het tijdstip van verzending of van ontvangst voorhanden is.¹¹ Dit geldt eens te meer wanneer de ontvangst van de e-mails in kwestie een termijn doen ingaan zoals in het voorliggende ontwerp ook het geval blijkt te zijn.

De ontvangstbevestigingen voorzien in het tweede en derde lid, bieden in dit opzicht weliswaar enig soelaas vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid en het vermijden van geschillen. Het voorgaande neemt evenwel niet weg dat het niet gaat om een bewijs dat wordt afgeleverd door derden en dat een handelswijze waarbij de bestemming zelf de datum van ontvangst kan vaststellen nog steeds aanleiding kan geven tot rechtsonzekerheid.

Artikel 8

8. Artikel 8, derde lid, bepaalt dat de commissie geacht wordt erkend te zijn door de minister als de termijn, vermeld in het tweede lid, is verstreken en de minister geen uitdrukkelijke beslissing heeft genomen over de erkenning.

Aldus wordt een beroep gedaan op het procedé van de stilzwijgende beslissing.

¹⁰ BS 27 september 2021. Overeenkomstig artikel 18 bepaalt de minister voor iedere bepaling van dit besluit de datum van inwerkingtreding.

¹¹ Adv.RvS 60.257/3 van 21 november 2016 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 24 februari 2017 ‘tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft het voorkomen, opsporen, vaststellen en bestraffen van energiefraude’, opmerking 12.

Al kan dat procedé niet geheel worden afgekeurd wanneer de stilzwijgende beslissing in het voordeel van de betrokkene is, moet toch worden opgemerkt dat aan een stilzwijgende besluitvorming een aantal nadelen zijn verbonden. Zo is een dergelijk procedé in de eerste plaats niet bevorderlijk voor de rechtszekerheid, al was het maar omdat een schriftelijke beslissing ontbreekt, wat tot bewijsproblemen aanleiding kan geven, en de stilzwijgende beslissing in beginsel niet op dezelfde wijze zal worden meegedeeld of bekendgemaakt als uitdrukkelijk genomen beslissingen, met alle gevolgen van dien voor de kenbaarheid en de aanvechtbaarheid van dergelijke stilzwijgende beslissingen. Meer bepaald houdt het procedé van de stilzwijgende beslissing hierdoor ook grotere risico's in voor een schending van de belangen van derden die op een impliciete, doch daarom niet minder verstrekkende wijze, in het gedrang kunnen komen. In de tweede plaats kan het procedé van de stilzwijgende beslissing in strijd komen met het algemeen belang, in zoverre een dergelijk procedé tot gevolg kan hebben dat impliciet beslissingen worden genomen zonder dat daarmee een zorgvuldige voorbereiding en afweging van alle betrokken belangen gepaard gaat. Ten slotte zijn die beslissingen uiteraard niet formeel gemotiveerd, wat de wettigheidscontrole erop kan bemoeilijken.¹²

Artikel 8 van het ontwerp wordt dan ook op dit punt het best herzien.

Artikel 9

9.1. De bij artikel 8 van het ontwerp gemaakte opmerking over het procedé van de stilzwijgende beslissing geldt ook voor de impliciete goedkeuring van het bijgestuurde meerjarenplan, bedoeld in artikel 9, tweede lid, van het ontwerp.

9.2. Artikel 9, tweede lid, van het ontwerp bepaalt dat de termijn voor de minister om het bijgestuurde meerjarenplan al dan niet goed te keuren, ingaat “vanaf de dag waarop het is ingediend” en dus niet vanaf de dag waarop het bijgestuurde meerjarenplan werd ontvangen, zoals het geval is voor andere bepalingen in het besluit.

Indien dit geen bewuste keuze van de stellers van het ontwerp is, wordt aangeraden de termijn te laten ingaan vanaf de dag waarop de minister het bijgestuurde meerjarenplan heeft ontvangen, en artikel 2, tweede lid, van het ontwerp aan te vullen met:

“4° het bijgestuurde meerjarenplan, vermeld in artikel 9”.

¹² Zie o.m. adv.RvS 69.531/3 van 5 juli 2021 over een ontwerp dat geleid heeft tot het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2021 ‘tot bepaling van de voorwaarden voor de e-learning, vermeld in artikel 45, § 1/1, derde lid, van het koninklijk besluit van 4 mei 2007 betreffende het rijbewijs, de vakbekwaamheid en de nascholing van bestuurders van voertuigen van de categorieën C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E, in het kader van een proefproject’, opmerking 8; adv.RvS 69.416 van 10 juni 2021 over een ontwerp dat geleid heeft tot het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 15 juli 2021 ‘tot invoering van een huurtoelage’, opmerking 9.

Artikelen 17 en 19

10. Artikel 17, 5°, van het ontwerp bepaalt dat het huishoudelijk reglement van de commissie “de voorwaarden waaraan de advocaten die juridische eerstelijnsbijstand verlenen, moeten voldoen conform artikel 19, 6°” bevat. Artikel 19, 6°, stelt dat de advocaten die juridische eerstelijnsbijstand verlenen, voldoen “aan de voorwaarden die de commissie vaststelt in het huishoudelijk reglement”.

Aangenomen wordt dat een (sub)delegatie om een huishoudelijk reglement aan te nemen, louter praktische bepalingen inzake de interne organisatie of de werking kan omvatten en in elk geval geen rechten of verplichtingen ten aanzien van derden mag bevatten. Enkel in de interpretatie dat voormelde bepalingen louter betrekking hebben op aspecten van interne organisatie of werking kunnen zij dan ook doorgang vinden.

In de mate dat met deze bepalingen echter beoogd zou worden om de commissie toelaatbaarheidsvoorwaarden te laten vaststellen in het huishoudelijk reglement, valt op te merken dat een delegatie aan een orgaan waaraan bij de Grondwet geen verordenende macht wordt toegekend, niet in overeenstemming is met de algemene publiekrechtelijke beginselen omdat erdoor geraakt wordt aan het beginsel van de eenheid van de verordenende macht en een rechtstreekse parlementaire controle ontbreekt. Ook ontbreken de waarborgen waarmee de klassieke regelgeving gepaard gaat, zoals die inzake de bekendmaking en de preventieve controle van de Raad van State, afdeling Wetgeving.¹³

Bovendien staan de artikelen 17, 5° en 19, 6°, van het ontwerp in dat geval op gespannen voet met het gelijkheidsbeginsel omdat de voorwaarden waaraan de advocaten moeten voldoen verschillend zouden kunnen zijn al naargelang de bevoegde commissie voor juridische eerstelijnsbijstand.

De voorwaarden waaraan de advocaten moeten voldoen, dienen in het ontwerp zelf te worden geregeld conform artikel 28, § 2, tweede lid van het decreet van 26 april 2019.

Artikel 20

11. Artikel 28, § 2, derde lid, van het decreet van 26 april 2019 stelt dat de Vlaamse Regering de beroepsprocedure bepaalt bij weigering tot inschrijving op de lijst of bij een beslissing van de Raad van de Orde.

In advies 63.158/VR/3 van 18 mei 2018 over wat later het decreet van 26 april 2019 is geworden, stelde de afdeling Wetgeving omtrent deze bepaling wat volgt:

“7. Artikel 30, § 2, van het voorstel bepaalt dat de commissie voor juridische bijstand de advocaten die ervan deel uitmaken, selecteert uit een lijst die de Orde van Advocaten samenstelt. Tegen de weigering tot inschrijving op de lijst of een beslissing van de Raad van de Orde kan beroep worden ingesteld. De Vlaamse Regering bepaalt ook

¹³ Adv.RvS 63.158/VR/3 van 18 mei 2018 over een voorstel van decreet dat geleid heeft tot het decreet van 26 april 2019 ‘houdende de justitieuizen en de juridische eerstelijnsbijstand’, opmerking 42.

de nadere regels voor de beroepsprocedure bij weigering tot inschrijving op de lijst of bij een beslissing van de Raad van de Orde. Gelet op die delegatie kan het, in acht genomen het ter zake geldende legaliteitsbeginsel, niet gaan om een beroep bij een rechterlijke instantie. Mocht men toch bij decreet een beroep willen instellen bij een andere rechterlijke instantie dan dewelke bevoegd is op grond van de gemeenrechtelijke regels, zal moeten worden aangetoond dat aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is voldaan nu daardoor een in beginsel federale bevoegdheid zou worden betreden”.

In het ontwerp wordt geen uitvoering gegeven aan artikel 28, § 2, derde lid, van het decreet van 26 april 2019. In de nota aan de Vlaamse Regering (VR 2021 0309 DOC.1020/1) wordt verwezen naar de mogelijkheid tot willig beroep:

“De commissie brengt de advocaat individueel op de hoogte van haar gemotiveerde beslissing om de advocaat te selecteren of te schrappen uit te selectie. De advocaat kan steeds gebruik maken van het mechanisme van willig beroep, d.i. een beroep dat wordt ingediend bij het orgaan dat de bestreden beslissing genomen heeft”.

Een willig beroep is steeds mogelijk. Het niet voorzien in een georganiseerde beroepsprocedure lijkt in strijd te zijn met de wil van de decreetgever.

Artikel 32

12. Het tweede lid van artikel 32 stelt dat de termijn waarbinnen de klacht wordt afgehandeld, “in uitzonderlijke gevallen” één keer kan worden verlengd met maximaal 120 dagen. Omtrent de “uitzonderlijke gevallen” geeft de nota aan de Vlaamse Regering volgende verduidelijking:

“Onder uitzonderlijke omstandigheden kan bijvoorbeeld begrepen worden: de complexiteit van de klacht, extra tijd om de bemiddeling te doen slagen, gevallen van overmacht”.

Het past deze voorbeelden op te nemen in de tekst van het ontwerp mits daarbij uitdrukkelijk tot uiting te brengen dat het gaat om een niet-exhaustieve lijst van mogelijk uitzonderlijke gevallen.

Artikel 34

13. In artikel 34 van het ontwerp worden categorieën van verwerkte persoonsgegevens en maximumtermijnen voor het bewaren van persoonsgegevens bepaald.

Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettigheidsbeginsel voor zover de machtiging

voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgesteld.¹⁴

Bijgevolg moeten de “essentiële elementen” van de verwerking van persoonsgegevens in de wet zelf worden vastgelegd. In dit verband is de Raad van State, afdeling Wetgeving, van oordeel dat, ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel “essentiële elementen” uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.¹⁵

De categorieën van verwerkte persoonsgegevens en maximumtermijnen voor het bewaren van persoonsgegevens moeten derhalve in het decreet zelf worden geregeld.

Artikel 41

14.1. Artikel 41, vijfde lid, van het ontwerp machtigt de minister om te bepalen “in welke gevallen de persoonsgegevens gecodeerd of geanonimiseerd aan de administratie moeten worden bezorgd”. Het verdient aanbeveling om deze bepaling te herschrijven in de zin dat de minister gemachtigd wordt om te bepalen “in welke gevallen de gecodeerde of geanonimiseerde persoonsgegevens aan de administratie moeten worden bezorgd.” Aldus wordt vermeden dat deze bepaling zou kunnen worden geïnterpreteerd op een wijze die strijdig is met artikel 40, eerste lid, van het decreet van 26 april 2019, dat stelt dat de commissie aan de betrokken instantie “geanonimiseerde gegevens en gecodeerde persoonsgegevens” bezorgt.

14.2. De bij artikel 34 van het ontwerp gemaakte opmerking over het legaliteitsbeginsel vervat in artikel 22 van de Grondwet geldt *a fortiori* ook voor de in artikel 41 van het ontwerp voorziene delegatie aan de minister om te bepalen “hoelang de administratie de gecodeerde persoonsgegevens moet bewaren”. De maximumtermijn voor het bewaren van persoonsgegevens moet in het decreet zelf worden geregeld.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME

¹⁴ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie onder meer GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

¹⁵ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, opmerking 101 (*Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119).